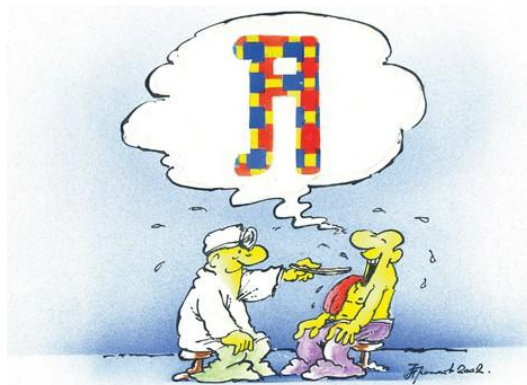

Туђице нису отмене речи

09.09.2015. - Због свог утицаја на јавност, матерњи језик највише загађују јавне личности, посебно медијске „звезде“, које њим никада нису добро овладале

У општем растакању свих социјалних и културних вредности нападно се загађују и наш говорни и писани језик. Суочени с поплавом непотребних туђица, али и с елементарном неписменошћу многих познатих јавних личности (да о мање образованој множини чак и не говоримо), језикословци су се, војнички речено, тихо повукли на положаје одсудне одбране, штитећи преостале „црвене линије“. Без помоћи и подршке образованих лаика других струка, јасно је да су они сами немоћни да штите лепоту и богатство српског језика.

Сведоци смо да су многе стране речи које су, мање или више невољно, прихваћене као дублети временом истисле домаће изразе, незаменљиве до пре само неку деценију. Док смо раније летовали у разним, махом приморским местима, сада се одлучујемо једино за дестинације. Мада тог израза нема у шестотомном Речнику српскохрватскога књижевног језика, има основа да се њиме обогати наш језички фонд, али не по цену потпуног прогона његовог домаћег пандана – старог доброг одредишта.

Наши дични политичари своје европејство не доказују делима и манирима, већ „отменим“ речима. Тако су привреда и грађани оптерећени доскора непознатим (в. издања Матице српске) акцизама, које би, ваљда, требало лакше да се поднесу од такса, дажбина на робу или трошарина.

Тај нови, тако „микофо“ звучећи (и звечећи) намет било би ваљда „простачки“ да се примењује, већ му једино доликује да се имплементира.

Важност придруживања срећнијем делу континента показујемо избором државног секретара за европску агенду, па чак и постојањем Управе за дигиталну агенду. Скоро анахроно звучи што МИП још увек није преименован у Министарство за спољну агенду.

Када је реч о струци и науци, употреба страних речи делимично је израз пословичног синдрома Стеријине Феме, а знатно више механичког стварања језичких монструма англиканског порекла услед лењости духа.

Отуђење је вероватно највеће у области рачунарства. Суочен са насловом о, рецимо, линковању шерованих клипова, на даље читање ће се одлучити или информатички зналац или непоправљиви мазохиста.

Због свог утицаја на јавност, матерњи језик највише загађују јавне личности, посебно медијске „звезде“, које њим никада нису добро овладале. За те људе је разлика између двојине и множине нерешив проблем, а глагол требати ретко када исправно користе. Рећи ће: „На грани је четири гаврана, а испод дрвета су шест лисица“ и пожалиће се: „Требамо да одморимо јер смо селили сво време.“ Неће разумети да се, рецимо, одмара празна глава, да се сели намештај, а да треба (не требамо) знати да реч сво у српском не постоји.

Посебан проблем представља све упадљивије претрпавање реченица поштапалицама. За кратку вест да је, на пример, умрла трудница, бар неколиким водитељима ће бити потребно много времена и замуцкивања да изрекну вербалну акробацију која ће, уз мало карикирања, гласити: „Имамо причу како је једна, да тако кажемо, трудница на неки начин умрла.“ То ће бити зачињено, да опет лако претерамо, са неколико „итд., итд.“, уз евентуално прецизирање да се тај неки (тај или неки?) догађај десио у неких (ваљда: око) осам сати.

Обухватна борба против кварења језика је сложена и превазилази домете новинског чланка. Међутим, једноставна и лако применљива мера је извргавање руглу језичких игнораната, ма ко да су.

Др Зоран Радовановић

Професор Медицинског факултета Универзитета у Београду
Политика